

**Katedra etickej a občianskej výchovy
Pedagogická fakulta UK v Bratislave**

Tréning kariérových poradcov

Skryté posolstvá textov a obrazov – manuál

Erich Mistrík

Máj 2005

O B S A H

1. Ciele

2. Semiotika

2.1 Znak

2.2 Význam

2.3 Typológia znakov

2.4 Fungovanie znakov v komunikácii

3. Štruktúra textu

3.1 Dĺžka textu

3.2 Členenie textu

3.2.1 Vertikálne

3.2.2 Horizontálne

3.2.3 Morfologické

3.2.4 Syntaktické

3.2.5 Štýlové

4. Štruktúra obrazu

4.1 Štruktúra obrazu

4.2 Interpretácia obrazu

5. Obsahová analýza textu

5.1 Hlavné princípy obsahovej analýzy

5.2 Využitie obsahovej analýzy

5.3 Postup obsahovej analýzy

5.4 Analýza inzerátov

1. Ciele

Všeobecné

- Poskytnúť podklady pre porozumenie formálnej a významovej štruktúre obrazov a textov.
- Vyskúšať a rozvinúť schopnosti pre analýzu obrazu a textu.

Čiastkové

- Poskytnúť informácie o štruktúre a fungovaní znaku.
- Poskytnúť informácie o štruktúre obrazu.
- Precvičiť zručnosti v interpretácii rôznych významových rovín obrazu.
- Poskytnúť informácie o štruktúre textu.
- Poskytnúť informácie o princípoch a postupoch obsahovej analýzy textu.
- Precvičiť zručnosti v analýze kratších inzerátov ponúkajúcich prácu.
- Precvičiť zručnosti v analýze dlhších publicistických útvarov o úspešných ľuďoch.

Získané kompetencie

- Schopnosť formálnej a významovej analýzy reklamného obrazu.
- Schopnosť obsahovej analýzy reklamného textu.

2. Semiotika

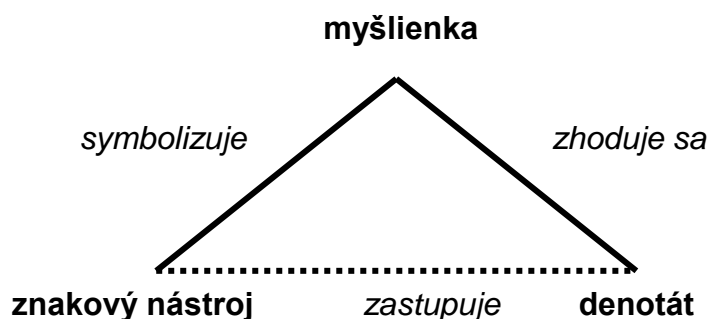
2.1 Znak

"Znak je vec, ktorá popri dojme, akým na naše zmysly účinkuje, spôsobuje, že pomocou nej vstupuje do našej mysle čosi iné."¹

„Každý materiálny predmet, jeho vlastnosť alebo materiálna udalosť sa stáva znakom, keď v rámci jazyka prijatého komunikujúcimi slúži v procese komunikácie na prenos nejakej myšlienky o skutočnosti, t.j. o vonkajšom svete alebo o vnútorných (emocionálnych, estetických, vôľových a pod.) zážitkoch niektorej z komunikujúcich strán.“²

Komunikácia, výmena informácií medzi odosielateľom a prijímateľom, je **znakovou situáciou** – vymieňajú sa v nej znaky, z ktorých je možné dešifrovať rôznorodé významy.

Znak sa skladá zo **znakového nástroja** (= nositeľ znaku), **významu** (= myšlienka zakotvená v znaku alebo dešifrovaná zo znaku) a **denotátu** (= predmet či jav označovaný znakovým nástrojom). Schematicky označuje túto štruktúru sémantický trojuholník:³

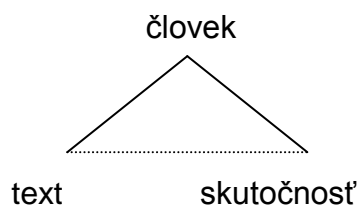
Plné čiary označujú priamy vzťah, prerušovaná čiara označuje nepriamy vzťah. Znakový nástroj sa teda vzťahuje k denotátu len prostredníctvom myšlienky.

Je možné ho vyjadriť aj nasledovne:

¹ Sv. Augustín: O kresťanskej náuke. O milosti a slobodnej vôli. Prešov : Petra, 2004. ISBN 80-89007-44-9. s. 57

² Schaff, A.: Úvod do sémantiky. Praha : NPL, 1963. s. 164

³ Autori sémantického trojuholníka: Ogden, C. K. – Richards, I. A.: The Meaning of Meaning. Orlando : A Harcourt Brace Jovanovich, 1923. ISBN 0-15-658446-8. s. 11

Tento vzťah existuje v dvoch podobách:

- a) Tvorca znaku vytvorí text, ktorý zastupuje určitý výsek skutočnosti.
- b) Prijemca znaku sa z textu snaží dešifrovať označovanú skutočnosť, vidí ju však vždy len cez svoju vlastnú optiku.

Text je **označujúcim** a výsek skutočnosti je **označovaným**. „Znakom nazývame kombináciu pojmu a akustického obrazu, avšak v bežnom úze tento termín všeobecne označuje akustický obraz sám, napríklad slovo. (...) Navrhujeme zachovať slovo znak pre označenie celku a nahradiť pojem a akustický obraz termínmi označované a označujúce.“⁴ Saussure to naznačuje na príklade stromu:

pojem	„strom“		označované
akustický obraz	tree	tree	označujúce

„Vzťah zjednocujúci označujúce a označované je **arbitrárny**.“⁵ To znamená, je výsledkom spoločenského konsenzu, ktorý vzniká v kultúrnej tradícii, a je možné ho meniť.

2.2 Význam

„Význam znaku je to, čo znak vyjadruje, čo je schopný v procese komunikácie odovzdať, ako dokáže pôsobiť.“⁶

„Význam nejakej vety je to, čo hovoriaci chce, aby poslucháč vo vete počul.“⁷

2.3 Typológia znakov

V semiotike existuje viacero typológií znakov. Najviac prepracoval svoju typológiu Adam Schaff:

⁴ Saussure, F. de: Kurs obecné lingvistiky. Praha : Academia, 1996. ISBN 80-200-0560-9. s. 97

⁵ Saussure, F. de: Kurs obecné lingvistiky. Praha : Academia, 1996. ISBN 80-200-0560-9. s. 98

⁶ Zvěřina, J.: Výtvarné dílo jako znak. Praha : Obelisk, 1971. s. 26

⁷ Saussure, F. de: Kurs obecné lingvistiky. Praha : Academia, 1996. ISBN 80-200-0560-9. s. 193

- prirodzený znak – dym je znakom ohňa
- slovný znak – slovo
- signál – zelené svetlo na križovatke = voľno
- symbol – žena s páskou cez oči a s váhami v ruke = Spravodlivosť
- zástupný znak sensu stricto na základe dohody – = správne
- zástupný znak sensu stricto na základe podobnosti = tu je úschovňa batožín

2.4 Fungovanie znakov v komunikácii

Znaky nielen vstupujú do rôznych vzťahov, ale vždy sa vyskytujú len v kontexte. Zmenou kontextu sa môže zásadným spôsobom zmeniť význam znaku. Semiotika odlišuje tieto kontexty:

a) **syntaktické** kontexty

vzťahy medzi znakovými nástrojmi,

b) **sémantické** kontexty

a. vzťahy medzi znakovými nástrojmi a významom

b. vzťahy medzi znakovými nástrojmi a skutočnosťou

c) **pragmatické** kontexty

vzťahy medzi znakovými nástrojmi, významom, skutočnosťou a situáciou komunikujúcich strán.

3. Štruktúra textu

O charaktere textu, teda o tom, aké informácie je možné z neho získať, hovorí viacero ukazovateľov:

3.1 Dĺžka textu⁸

- Do 100 slov (= cca 1/3 strany) obsahuje **správa, noticka, inzerát** a pod.

- 100-1000 slov (= od 1/3 strany po cca 3,5 strany) obsahujú **beletristické** žánre vecnej literatúry – príbehy úspešných ľudí, úspešných firiem, zložitejšie opisy trendov a pod.
- Nad 1000 slov (= viac ako 3,5 strany) sú väčšie **analýzy**.

3.2 Členenie textu

3.2.1 Vertikálne

Je zvyčajne vyznačené graficky – polotučným písmom, kurzívou, verzálkami, väčším písmom, textom v rámečku:

zvýrazňuje, zdôrazňuje, hierarchizuje

ČO?

klúčové informácie
klúčové slová a pozície
klúčové dáta
klúčové termíny

⁸ Zdroj: Mistrík, J.: Žánre vecnej literatúry. Bratislava : SPN, 1975

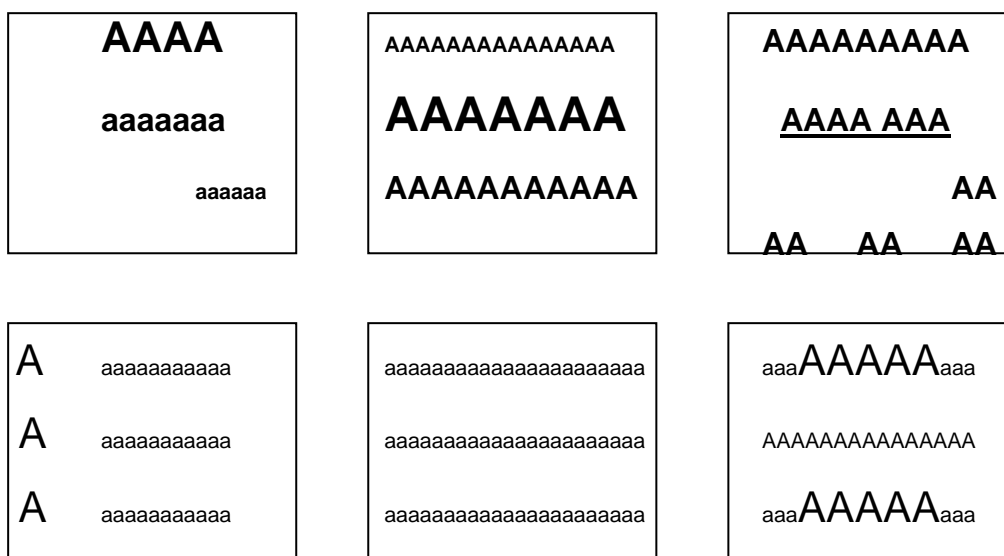
Titulok

Inzeráty zväčša nemajú titulky – okrem špecializovaných časopisov, ktoré uvádzajú len inzeráty. Väčšie – graficky špeciálne upravované – inzeráty často majú titulok:

↓
názov firmy
názov pozície
motivujúce heslo
podstatnú informáciu

Titulok vôbec nemusí byť v strede na začiatku textu. Moderné grafické zvyklosti a nástroje umožňujú umiestniť titulok kdekoľvek a v akomkoľvek rozložení.

Príklady na vertikálne členenie a umiestnenie titulku:

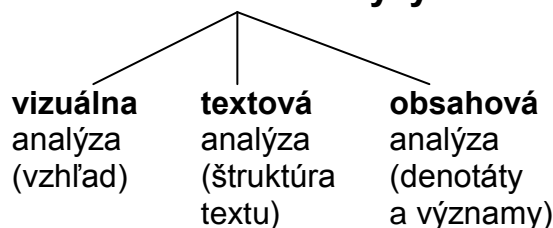

3.2.2 Horizontálne

Vyskytuje sa pri dlhších útvaroch. Najčastejšie sú texty rozčlenené na:

NAVODENIE PROBLÉMU → inštitúcia, pracovné miesto a pod.
KOMPLEX HLAVNÝCH INFORMÁCIÍ → požiadavky, ponuka, ich vysvetlenie

ťažisko informácií z textu => **centrum analýzy textu**

DOPLNENIE → požadované dokumenty a doklady, termíny, adresa, telefón, iné drobné informácie

3.2.3 Morfológické

Dĺžka slov – v slovenčine jej priemerná dĺžka slova 2,3 slabiky⁹.

Kratšie slová majú viac významov – pri analýze nemusia byť úplne jasné požiadavky alebo ponuka firmy.

Dlhšie slová sú významovo jednoznačnejšie – pri analýze ukazujú jasne na požiadavky alebo ponuku firmy.

3.2.4 Syntaktické

Inzeráty majú jasné syntaktické členenie – odrážky, oddelenie bodkočiarkou, rôznymi grafickými značkami. Prejavuje sa tu snaha výrazne odlíšiť jednotlivé informácie, časti informácií, resp. jasne naznačiť hierarchiu medzi informáciami. Členenie máva niekoľko úrovní, je dôležité nesledovať riadok po riadku, ale pri prvom prezretí sa zorientovať v štruktúre. V takto členenej syntaxi sa často využívajú neúplné vety.

Inzeráty

A. Jasné syntaktické členenie

- odrážky
- : ;
- * ⇒ → ◆ □ #ai.

B. Zvýraznenie

- jednotlivých informácií
- častí informácií
- hierarchie medzi informáciami.

C. Rôzne úrovne členenia:

- zorientovať sa v štruktúre
- nesledovať riadok po riadku.

D. Neúplné vety.

3.2.5 Štýlové

Odhadom, na základe všeobecných znalostí zo slovenského jazyka, je možné priradiť jednotlivé texty k niektorému **žánru**. Každý žáner má iné ciele, poskytuje iné informácie:

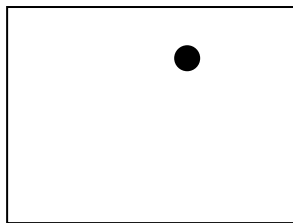
⁹ Zdroj: Mistrík, J.: Jazyk a reč. Bratislava : SPN, 1984. s. 31-35

informácia	spravidla ponúkajú prácu	interview	spravidla hovoria: <ul style="list-style-type: none"> • o dobrej praxi • ponúkajú modelové správanie • širšie propagujú firmu
správa		rozprávanie	
noticka		výklad	
inzerát		reportáž	
plagát			

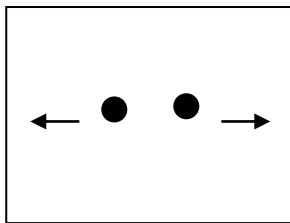
4. Štruktúra obrazu

4.1 Štruktúra obrazu

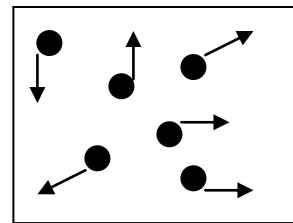
Základné formálne kvality vizuálneho vyjadrenia:¹⁰

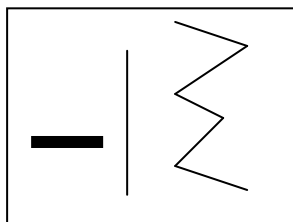
Najjednoduchší bod

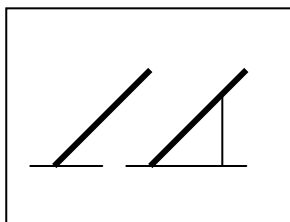
Náznak pohybu

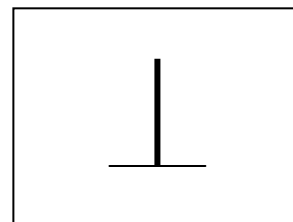
Množstvo energií

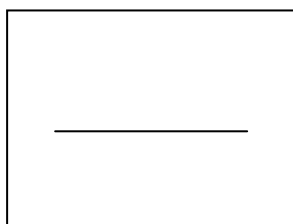
Tuhosť, stabilita, napätie

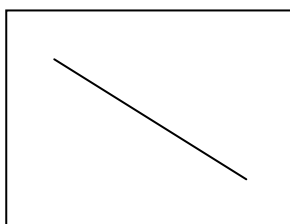
Neistota, podpora

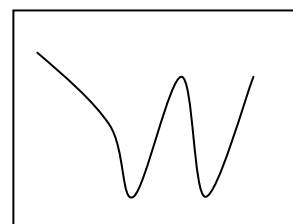
Absolútna statickosť

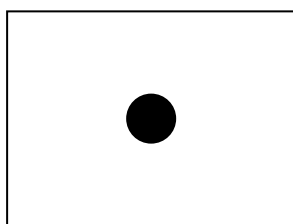
Statickosť

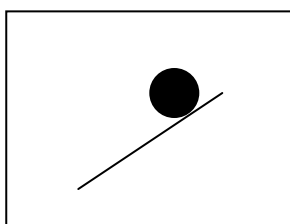
Dynamika

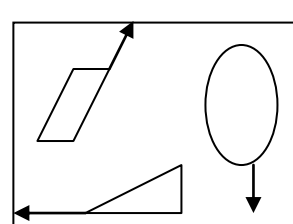
Pohyb

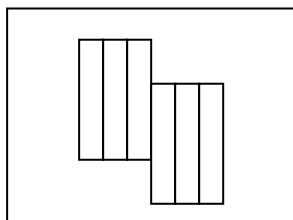
Statický objekt

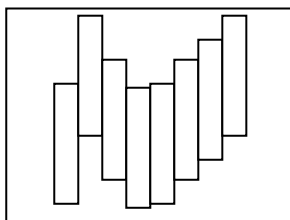
Objekt v pohybe

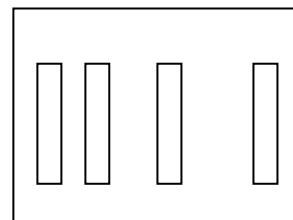
Smer pohybu

Symetria

Narušená symetria

Dynamický interval

¹⁰ Podľa McMillan, D. – Stewart, D.: Aesthetics: Basic Principles. Glasgow : Findlay & Sons, 1987. ISBN 0-85072-209-8 spracoval Erich Mistrík

O podobných princípoch existuje veľa literatúry pojednávajúcej o výtvarnej geometrii a o štruktúre obrazov v dejinách výtvarnej kultúry.

Pôsobenie jednotlivých výtvarných **vyjadrovacích prostriedkov** vždy závisí od kontextu, v ktorom sa vyskytujú, predsa však orientujú dojem určitými smermi:¹¹

Škvrna: Je to akákoľvek stopa po nástroji. Je pohyblivá, nestála, hravá.

Bod: Tvorí stred kompozície alebo jej časti, ťažisko, vynucuje si koncentráciu.

Línia: Pravidelná sa vníma ľahšie a je pokojnejšia. Nepravidelná, sekaná, lomená je vzrušivejšia, dramatická.

Priamka: Horizontálna prináša rovnováhu, ustálenosť, stabilitu, pokoj až nehybnosť. Vertikálna napovedá vzrast, stúpenia, výšku. Diagonála vnucuje hĺbku, priestor, dynamiku, nestálosť, zľava a dole doprava a nahor navodzuje stúpanie, naopak klesanie, nepokoj, úpadok.

Plocha: Ak nemá vnútorný priestor, pôsobí ako otvorená, ak ho má (guľa, valec a pod.) pôsobí uzavreto. Veľká plocha upokojuje alebo je fádna, členité plochy upútavajú pozornosť. Vytvára

tvar s jeho pôsobivosťou: mäkký – tvrdý, statický – dynamický, pasívny – aktívny, plošný – priestorový, hlboký – členitý, otvorený – uzavretý, symetrický – asymetrický, lineárny – plošný, určitý – neurčitý a pod.

Svetlo a tieň: Lesklé, hladné predmety svietia, dráždia, pôsobia tvrdo. Hladné, matné upokojujú, sú mäkké. Zrnitý povrch pôsobí robustne.

Priestor: Veľký, malý, členitý, plochý, uzavretý, otvorený. Tieto charakteristiky prenáša ilúzia priestoru na ploche aj do významov vyjadrených obrazom.

Rytmus: Pravidelný upokojuje, ponúka usporiadanosť života, je statický. Nepravidelný navádza k nepokoju, vzruchu, navodzuje pocit pohybu a zmeny.

Rovnováha: Ponúka pocit vyváženosti hmôt a významov. Úplná rovnováha ponúka uvoľnenie, statickosť, hoci nie úplnú oproti absolútnej symetrii. Nerovnováha je zdrojom napätia.

Pohyb/pokoj: Prináša dramatickosť, konflikt, aktivitu, rast alebo pád.

¹¹ Spracované podľa Kapsová, E.: Výrazové osobitosti výtvarného diela. Nitra : UKF, 1997. ISBN 80-8050-139-4. s. 90-97

Výrazové pôsobenie **farieb** sčasti vyplýva z fyziologického pôsobenia farieb – má antropologický pôvod (reagujú naň aj farboslepí ľudia), z veľkej časti vyplýva z kultúrnej tradície regiónu, z kombinácie farieb a z odtieňa jednotlivých farieb. Tu je uvedené vo veľmi zjednodušenej podobe¹²:

Biela sa považuje za nefarbu. Reprezentuje čistotu, vyvoláva dojem svetla, ľahkosti. Ostatným farbám dodáva svetlosť.

Žltá sa vzťahuje k slnku, je to silné a žiarivé svetlo. Zľahčuje predmety, pôsobí vesele, oživuje okolité farby. Navodzuje odpútanie, slobodný rozvoj, priestor.

Červená je silno vzrušujúca, navodzuje aktivitu, alebo ohrozenie. Reprezentuje život a pohyb.

Oranžová je veľmi aktívna, navodzuje pocit tepla a príjemnej atmosféry. Dáva energiu, je veselá.

Modrá je pokojná, stabilná, pasívna a pôsobí chladne, najmä v bledších odtieňoch. Reprezentuje poriadok a harmóniu. Pripomína priestor až prázdnotu. Tmavomodrá je ťažká a tajuplná.

Zelená pôsobí stabilne, upokojuje, navodzuje priateľstvo, život, avšak nie taký plný emócií ako pri červenej – život zo zelenej farby je harmonický, stabilný.

Fialová pôsobí tajuplne až mysticky. Je ťažká, symbolizuje dôstojnosť a slávnosť alebo smútok.

Čierna sa tiež považuje za nefarbu, v Európe reprezentuje smútok a smrť. Je vážna a slávnostná. Podporuje v ostatných farbách ich žiarivosť.

¹² O výrazovej sile farieb existuje veľa populárnej literatúry, psychologickéj, výtvarnej a kultúrno-historickej.

4.2 Interpretácia obrazu

Interpretácia obrazu sa buduje ako viacstupňové **prenikanie** do významovej štruktúry obrazu. Prepracovaný systém reprezentuje ikonológia Erwina Panofského¹³:

Predmet interpretácie	Akt interpretácie	Kompetencie pre interpretáciu
<i>Prvotný alebo prirodzený význam – A. faktický, B. výrazový – vytvárajú svet umeleckých motívov.</i>	<i>Predikonografický opis (a pseudoformálna analýza)</i>	<i>Praktická skúsenosť (oboznámenosť s predmetmi a udalosťami)</i>
<i>Druhotný alebo konvenčný význam, ktorý vytvára svet obrazov, príbehov, a alegórií.</i>	<i>Ikonografický rozbor.</i>	<i>Znalosť literárnych prameňov (oboznámenosť so špecifickými témami a pojmami).</i>
<i>Vnútorň význam alebo obsah, ktorý vytvára svet „symbolických“ hodnôt.</i>	<i>Ikonologická interpretácia.</i>	<i>Syntetická intuícia (oboznámenosť s podstatnými tendenciami ľudského myslenia), podmienená osobnou psychológiou a „svetonázorom“.</i>

Prvotný význam :

Faktický význam: Dvaja mladí ľudia pred firmou Lidl.

Výrazový význam: Spokojní mladí ľudia pred firmou Lidl.

Druhotný význam:

Gesto muža hovorí „Je to špica!“ Títo mladí ľudia žijú šťastný život vo firme Lidl.

Vnútorň význam:

Príďte pracovať do firmy Lidl a budete spokojní tiež.

¹³ Panofsky, E.: Význam ve výtvarném umění. Praha : Odeon, 1981. s. 42-43.

5. Obsahová analýza textu

V kontexte práce kariérových poradcov je efektívna **kvalitatívna** obsahová analýza. Zameriava sa na obsahové jednotky textu, ktoré vyhodnocuje po ich kvalitatívnej aj kvantitatívnej stránke. Kvantitatívne ukazovatele textu slúžia spravidla ako čiastkové a pomocné ukazovatele.

5.1. Hlavné princípy obsahovej analýzy

Cieľ: Analýza textu na základe vopred stanovených kategórií a ukazovateľov (jednotiek analýzy) s cieľom získať relevantnú **informáciu** o vopred určenom probléme. Výsledkom obsahovej analýzy je odpoveď, ako text odpovedá na **otázky**, ktoré si stanovil ten, kto robí analýzu.¹⁴

Hlavné princípy:

- Text sa analyzuje s jasne stanovenou **otázkou**.
- Text sa analyzuje **krok** po kroku.
- **Jednotky analýzy** sú stanovené vopred, avšak modifikujú sa podľa povahy textu – funguje spätná väzba.
- Sledujú sa rôzne podoby **výskytu** jednotiek.

5.2 Využitie obsahovej analýzy

Výhody:

- Odhaľuje čitateľovi štruktúru textu
- Čitateľ si presnejšie uvedomuje svoje predstavy, potreby, pocity.
- Poskytuje presnejšie podklady pre rozhodovanie, ako môže poskytnúť dojem z prečítaného textu.
- Odhaľuje aj tú časť komunikácie, ktorú nechcel autor pomenovať explicitne.
- Umožňuje využiť text pre hľadanie odpovedí na rôzne otázky v komunikácii autor-čitateľ.

¹⁴ Nemá zmysel uvádzať literatúru, pretože jej existuje veľa vo všetkých jazykoch. Pre hlbší záujem je možné hľadať v literatúre o médiách, o komunikácii, v sociologickej literatúre, v sociálno-psychologickej, v lingvistickej, v metodologickej a pod. Len niektoré mená: B. Berelson, R. W. Budd, R. K. Thorp, L. A. Gottschalk, Ph. Mayring, K. Krippendorf, M. Disman, W. I. Thomas, V Smékal a i.

Nevýhody:

- Môže byť náročná na čas (pre začiatočníka, pri veľkom množstve jednotiek analýzy, pri dlhšom texte a pod.).
- Môže byť nudná.
- Môžu sa strácať vzťahy medzi jednotkami analýzy.
- Nepresne stanovené jednotky analýzy nevedú k relevantným výsledkom.

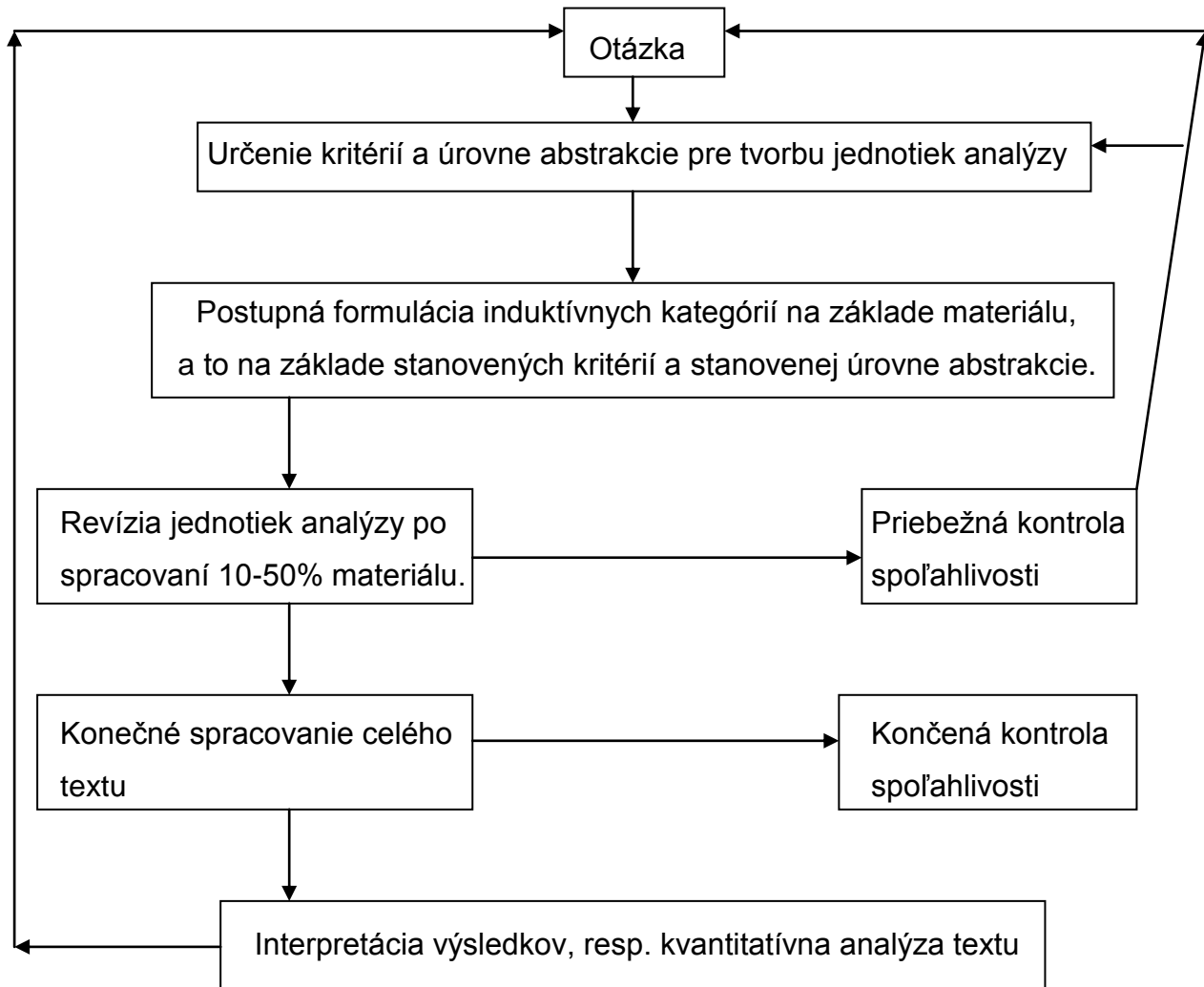
5.3 Priebeh obsahovej analýzy:¹⁵

Pri koncipovaní obsahovej analýzy textu si treba zodpovedať nasledovné otázky. Či si dám odpoveď na všetky alebo len na niektoré, závisí od cieľov, s ktorými pristupujem k textu.

Otázka	Na akú otázku hľadám odpoveď?
Dokument	Aký typ dokumentov (textov) a ktoré dokumenty sú pre mňa dôležité?
Úroveň analýzy	Čo hľadám: <ul style="list-style-type: none">• Individuálne výrazy alebo frázy?• Abstraktné pojmy alebo konkrétne situácie?• Vecné fakty alebo ukryté emocionálne podtexty?• a pod.
Jednotky analýzy	Ktoré kategórie budem sledovať?
Výskyt premenných	Čo sledujem: <ul style="list-style-type: none">• Jednoduchý výskyt jednotky analýzy?• Frekvenciu jej výskytu?• Silu, intenzitu jej výskytu?• Pozitívny aj negatívny výskyt?
Stupeň zovšeobecnenia	Sledujem premenné v presnej forme, ako sa vyskytli, alebo ich zovšeobecňujem na spoločnú, povedzme základnú gramatickú formu?
Pravidlá kódovania	Jednotné pravidlá umožnia zachovať jednotný náhľad počas celého čítania.
Irelevantné informácie	Čo urobím s informáciami, s ktorými som nerátal?
Prvé čítanie	Prvýkrát prečítam celý text. Musím vnímať celok.
Druhé čítanie	Druhýkrát čítam text a kódujem ho.
Tretie čítanie	Skontrolujem tie časti textu, ktoré som nezakódoval – neuniklo mi niečo?
Analýza výsledkov	Ako mi výskyt jednotiek analýzy odpovedá na moju otázku?

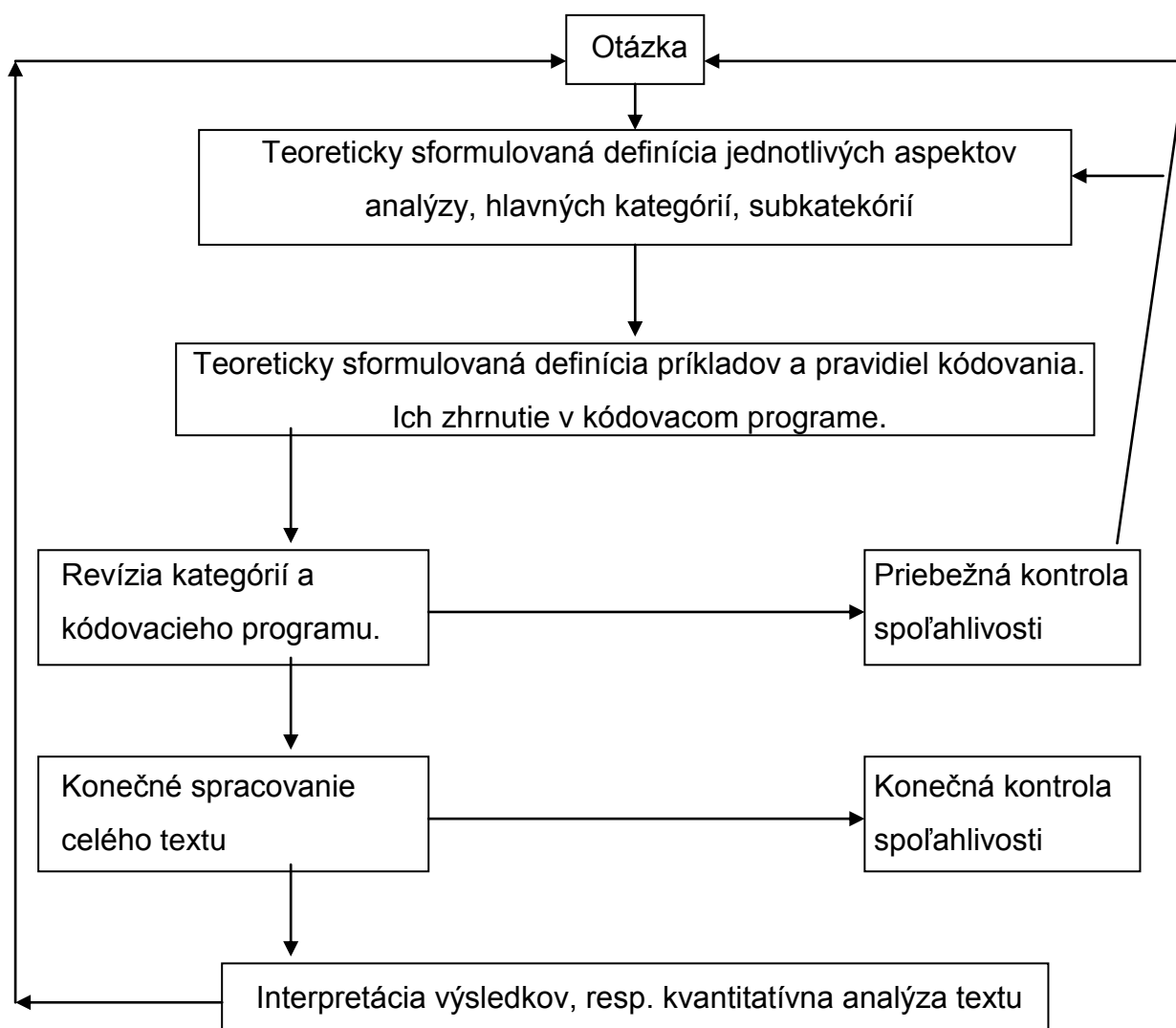
¹⁵ Spracoval a upravil E. Mistrík podľa Writing@CSU: Writing Guides. Overview: Content Analysis. (Online. 27. 3. 2005) URL><http://writing.colostate.edu/references/research/content>

Induktívny spôsob tvorby jednotiek analýzy¹⁶

¹⁶ Mayring, Ph: Qualitative Content Analysis. In: Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research. Č. 2, Jún 2000. (Časopis online, 27. 3. 2005) URL>www.qualitative-research.net/fqs-texte/2-00/2-00mayring-e.htm

Deduktívny spôsob tvorby jednotiek analýzy¹⁷

¹⁷ Mayring, Ph: Qualitative Content Analysis. In: Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research. Č. 2, Jún 2000. (Časopis online, 27. 3. 2005) URL>www.qualitative-research.net/fqs-texte/2-00/2-00mayring-e.htm

5.4 Analýza inzerátov¹⁸

Definície jednotiek:

jednotka analýzy:	význam (firma ponúka pracovné prostredie alebo hľadá človeka s týmito vlastnosťami):	prejavuje sa cez slová:
altruizmus	ochotný pomáhať	benevolentný, ochotný
citlivosť	empatický, rozumejúci	porozumenie, citlivosť, empatia
dôveryhodnosť	dôverujúci a dôveryhodný, spoľahlivý	čestný, dôveryhodný, zodpovedný, spoľahlivý
dynamizmus	aktívny s entuziazmom	aktívny, aktivita, entuziazmus
etiketa	dodríava pravidlá spoločenského správania	gavaliersky, slušný
fyzická atraktivnosť	fyzicky atraktívny	krásny, vzhľadný, opis fyzických atribútov
kontrola	schopný prevziať kontrolné funkcie	zodpovedný, dominantný
neverbálne pochopenie	vníma a vyjadruje sa v špecifických kultúrnych štruktúrach, so špecifickým životným štýlom	špecifický, určité kultúry, názvy menšín a subkultúr
odmena za zapojenie	ponúka nejaké zvláštne služby	sezónny lístok, napojenie na niektoré sektory spoločnosti
odpočinok	so záujmom o určité oddychové aktivity	šport, film, cestovanie a pod.
optimizmus	mysliaci pozitívne	pozitívny, idealistický
osobná autonómia	nezávislý	nezávislý, slobodne myslíaci
otvorenosť osobnosti	osobne otvorený, odhaľujúci sa	uvádzanie osobných faktov
počúvanie	schopný počúvať	dobry poslucháč, dobre komunikuje
podobnosť	s podobným vkusom alebo postojmi	odhalenie vkusu a postojov, podobné vlastnosti
podpora	podporuje sociálne aktivity a vzťahy	neodmieta, sociálne podporujúci
podpora otvorenosti	podporuje alebo hľadá alternatívy	otvorenosť, adaptabilitnosť
podporuje zaangažovanie	zapája sa do spoločných aktivít	učí sa, skúša nové veci, vyjadruje záujem o nové
pripúšťa kontrolu	ochotný podriaďiť sa kontrole, submisívny	podriadený, nevýbojný
prispôsobenie	prispôsobivý, schopný upraviť prostredie pre respondenta	adaptácia, zmena denného rozvrhu
rovnosť	vyznávajúci rovnosť	rovnosť, otvorenosť
sebapotvrdenie	nadšený, podporujúci nadšenie	nadšený, podporujúci

¹⁸ Upravil Erich Mistrík podľa Kolt, Jeremy: Relationship initiation strategies: Interpersonal communication in personal advertisements. Master's thesis. Cleveland : Cleveland State University, 1996. URL ><http://academic.csuohio.edu/kneuendorf/content/hcoding/hcindex.htm>

jednotka analýzy:	význam (firma ponúka pracovné prostredie alebo hľadá človeka s týmito vlastnosťami):	prejavuje sa cez slová:
sexuálna prezentácia	sexuálne atraktívny	opis sexuálnych skutočností, tabu, , piercing, časti tela
spoločenský	sociabilný, so sebadôverou, zmyslom pre humor	spoločenský, dôverčivý, otvorený
spolupráca	vstupuje do aktivít iných	hľadať, pripojiť sa, zapojiť sa
uzavretosť	túži rýchlo vstúpiť do uzavretých vzťahov	na dlhé obdobie, dlhodobá zaangažovanosť
zaujímavá osobnosť	niečím výnimočný, prestížny	hobby, špecifické (nie bežné) činnosti
iné		
fyzické charakteristiky		
fyzické charakteristiky	s určitými charakteristikami – farba očí, vlasov, typ postavy a pod.	časti tela
výška	s určitou výškou	výška
váha	s určitou váhou	váhové kategórie
rasová otvorenosť	uvedie rasové charakteristiky	slová vzťahujúce sa na rasu
iné		
základné údaje		
úroveň vzdelania	uvedie požadované vzdelanie	vzdelanie
profesionálny status	odkryje profesionálneho postavenia	profesia
fotografia	priloží fotografiu	foto, výzor
telefónne číslo	priloží telefónne číslo	telefón
pohlavie	určité pohlavie	možno zistiť aj mimo samotného textu – podľa umiestnenia textu, podľa štylizácie a pod.
fajčiar-nejfajčiar	môže byť fajčiar alebo musí byť nefajčiar	fajčiar, nefajčiar
ženatý-vydatá	ženatý, vydatá, slobodný, slobodná	ženatý, vydatá
sexuálna orientácia	s určitou sexuálnou orientáciou	sexuálna orientácia
vek	v určitých vekových hraniciach	vek
pôvod	s určitým etnickým alebo sociálnym pôvodom	pôvod, sociálna vrstva, región
náboženstvo	s určitým náboženstvom alebo bez neho	náboženstvo
iné		

Kódovacia tabuľka na analýzu inzerátov¹⁹

1. krok: postavte si otázku, na ktorú hľadáte odpoveď
2. krok: stanovte si jednotky analýzy, ktoré budete sledovať
3. krok: prečítajte celý inzerát
4. krok: prečítajte inzerát opäť
5. krok: vyznačujte si jednotky z inzerátu – pri každej jednotke vyplňte všetky stĺpce
Priebežne: V prípade, ak sa vyskytne jednotka, ktorú ste nepredpovedali a je pre vás dôležitá, doplňte ju do zoznamu.
6. krok: spočítajte plusy a mínusy
7. krok: zakrúžkujte si plusy, ktoré sú pre vás prioritou
8. krok: zakrúžkujte si najhoršie mínusy

(Ak je inzerát krátky, netreba vypíňať tabuľku, ale najradšej rôznymi farbami si priamo v texte označovať + alebo - , a medzi nimi si potom vyznačiť priority v plusoch a najhoršie mínusy.)

¹⁹ Jednotky analýzy podľa Kolt, Jeremy: Relationship initiation strategies: Interpersonal communication in personal advertisements. Master's thesis. Cleveland : Cleveland State University, 1996. (Online, 27. 3. 2005)
URL><http://academic.csuohio.edu/kneuendorf/content/hcoding/hcindex.htm> upravil Erich Mistrík.

jednotka analýzy	firma ponúka	+ cítim sa na to - necítim sa na to	firma hľadá	+ môžem ponúknuť - nemôžem ponúknuť	+ chcem sa takto rozvíjať - nechcem sa takto rozvíjať
altruizmus					
citlivosť					
dôveryhodnosť					
dynamizmus					
etiketa					
fyzická atraktivnosť					
kontrola					
neverbálne pochopenie					
odmena za zapojenie					
odpočinok					
optimizmus					
osobná autonómia					
otvorenosť osobnosti					
počúvanie					
podobnosť					
podpora					
podpora otvorenosti					
podporuje zaangažo-					

jednotka analýzy	firma ponúka	+ cítim sa na to - necítim sa na to	firma hľadá	+ môžem ponúknuť - nemôžem ponúknuť	+ chcem sa takto rozvíjať - nechcem sa takto rozvíjať
vanie					
pripúšťa kontrolu					
prispôsobenie					
rovnosť					
sebapotvrdenie					
sexuálna prezentácia					
spoločenský					
spolupráca					
uzavretosť					
zaujímavá osobnosť					
iné:					
iné:					
fyzické charakteristiky					
všeobecné fyzické charakteristiky					
výška					
váha					
rasové požiadavky					
iné:					

jednotka analýzy	firma ponúka	+ cítim sa na to - necítim sa na to	firma hľadá	+ môžem ponúknuť - nemôžem ponúknuť	+ chcem sa takto rozvíjať - nechcem sa takto rozvíjať
iné:					
všeobecné údaje					
úroveň vzdelania					
profesionálny status					
fotografia					
telefónne číslo					
pohlavie					
fajčiar-nefajčiar					
ženatý-vydatá					
sexuálna orientácia					
vek					
pôvod					
náboženstvo					
iné:					
iné:					

jednotka analýzy	firma ponúka	+ cítim sa na to - necítim sa na to	firma hľadá	+ môžem ponúknuť - nemôžem ponúknuť	+ chcem sa takto rozvíjať - nechcem sa takto rozvíjať